

Simultaantolken in de spotlights

Brigitte Cianci's eindwerk gooit hoge ogen. Wij zetten het graag in de kijker.

Onderwerpen: [Ergonomie](#), [Psychosociale aspecten](#), [Gezondheid](#)

©: gepubliceerd 17.03.26 door de redactie, prevent.be

foto: Frances Triau Photography, Prevent Proclamatie 2025

Last change: 17.03.26

Situering

Op 17 juni 2025 verdedigde Brigitte Cianci haar eindwerk 'Simultaantolken in de spotlights. Een analyse van vier cruciale welzijnsdomeinen: gezondheid, psychosociale aspecten, fysieke & cognitieve ergonomie en arbeidshygiëne'. Sindsdien is het hard gegaan voor haar: op 17 oktober 2025 won ze de preventAward voor beste eindwerk preventieadviseur niveau 1 en op 26 maart 2026 staat ze als spreker op de Prenne in Sint-Truiden. Dat vroeg om een interview.

Waarom heb je specifiek gekozen voor 'simultaantolken in de spotlights'?

Ik heb dit onderwerp gekozen omdat ik iets wilde doen dat mij rechtstreeks aanbelangt en waarover nog heel weinig geweten is. Het viel mij op dat mensen vaak het verschil niet eens kennen tussen een vertaler en een tolk. Omdat wij als tolken vaak 'onder de radar' werken, wilde ik mijn collega's in de spotlights zetten en onderzoeken met welke welzijnsproblemen ze worden geconfronteerd. Bovendien wilde ik de platgetreden paden verlaten en een origineel onderwerp behandelen dat nog niet eerder op deze manier was gedaan.

Hoe breed heb je dit onderzoek aangepakt? Heb je je beperkt tot je eigen organisatie?

Nee, ik wilde *all the way* gaan. Bij de Algemene Centrale - ABVV werken we slechts met vier tolken, wat te weinig was voor een grondig onderzoek. Daarom heb ik het holistisch en multidisciplinair aangepakt voor de hele sector, zodat de resultaten bruikbaar zijn voor zowel freelancers als vaste tolken in alle soorten organisaties.

Wat was je plan van aanpak?

In het begin was het zoeken naar structuur, maar ik heb uiteindelijk de welzijnsdomeinen als kapstok gebruikt om risico's en aanbevelingen in kaart te brengen. Mijn onderzoek bestond uit verschillende onderdelen:

1. Literatuurstudie: Omdat er in België nauwelijks literatuur over dit nicheberoep bestond, heb ik mij verdiept in internationale wetenschappelijke bronnen.
2. Interviews: Ik sprak een tien- tot vijftiental stakeholders over uiteenlopende thema's zoals AI, cognitieve ergonomie, werkdruk en ventilatie.
3. Observaties: Ik beschreef mijn eigen ervaringen op het terrein, waarbij ik zowel goede als slechte praktijken analyseerde.
4. Getuigenissen: Ik nam geanonimiseerde getuigenissen af van tolken bij de Europese Gemeenschap en van meerdere freelancers om te horen wat zij meemaken.

Je hebt ook een grootschalige enquête uitgevoerd. Hoe ben je daar te werk gegaan?

De enquête was essentieel om mijn vermoedens wetenschappelijk te staven. Met 466 reacties op een totaal van ongeveer 1.500 simultaantolken in België was de respons zeer groot. Op basis van deze data heb ik, in samenwerking met Guy Debleeckere en experts van Fedris, een specifiek risicoanalysestramien uitgewerkt. Hierbij hebben we de factor 'waarschijnlijkheid' vervangen door concrete gegevens over de ernst en de frequentie van de problemen.

Welke welzijnsdomeinen staan centraal in je analyse?

Ik heb me gefocust op vier domeinen: gezondheid, psychosociale aspecten, fysieke en cognitieve ergonomie, en arbeidshygiëne. Het domein arbeidsveiligheid heb ik weggelaten omdat het minder relevant is voor deze job. Een van de meest frappante risico's was de extreem hoge cognitieve belasting, die wordt veroorzaakt door onder meer te snel sprekende mensen en een slechte geluidskwaliteit.

Hoe zit het met de bestaande normen voor tolken?

Er bestaan ISO-normen voor tolkencabines, maar ik heb vastgesteld dat die vaak te veel zijn afgestemd op de ideale situatie zoals bij de Europese Commissie. In de privésector zijn die normen moeilijk af te dwingen vanwege de hoge kosten, waardoor er vaak wordt bekibbeld op arbeidsomstandigheden. Ik waarschuw in mijn werk voor de risico's van suboptimale oplossingen zoals de 'tolkenkoffer' of tolken op afstand (RSI), wat cognitief enorm vermoeiend is.

Je eindwerk bevat meer dan 40 bladzijden aan aanbevelingen. Waarom zoveel?

Ik heb mijn aanbevelingen gestructureerd rond vier groepen stakeholders: de tolken zelf, de tolkenbureaus/werkgevers, de beroepsverenigingen en de tolkenfaculteiten. Voor elke groep heb ik de PDCA-cyclus (*Plan-Do-Check-Act*) toegepast om aan te geven hoe verbeteringen kunnen worden ingevoerd en opgevolgd. Een cruciaal punt is dat wij als tolken voor onszelf moeten leren opkomen en durven eisen dat we bijvoorbeeld documentatie vooraf krijgen of in een goede cabine kunnen werken.

Welke impact heeft je eindwerk gehad sinds de verdediging in juni 2025?

De reacties waren overweldigend en de interesse was veel groter dan ik had verwacht. Mijn werk is opgepikt door organisaties zoals Beswic, Fedris, de BKVT (nvdr: Belgische Kamer van Vertalers en Tolken) en de RVA, en er zijn diverse artikelen over verschenen. Ik heb ook toelichtingen mogen geven aan de directie van mijn eigen organisatie en aan externe preventieadviseurs.

Wat is je belangrijkste advies aan collega-preventieadviseurs in opleiding?

Mijn advies is om een thema te kiezen dat je nauw aan het hart ligt en om *out of the box* te denken. Bijt je met hart en ziel ergens in vast, zodat je een werk aflevert dat niet in de kast blijft liggen, maar dat echt in de praktijk kan worden omgezet.